

MJERE GODIŠNJEG PLANA RADA 2024. – HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

PREDGOVOR

Misija Hrvatske matice iseljenika je očuvanje nacionalnoga i kulturnoga identiteta, materinskoga jezika te običaja Hrvata koji žive izvan Republike Hrvatske.

Republika Hrvatska vaša je matična zemlja koja se obvezala na skrb za svoje iseljeništvo u četrdesetak zemalja – od Južne i Sjeverne Amerike, Afrike, Europe do Australije i Novog Zelanda.

Prošlostoljetne karte u jednom smjeru, srećom, postale su naša prošlost.

U suvremenome svijetu, sve više globaliziranom i obilježenom uzajamnom povezanošću čovječanstva, razvoj ljudske pokretljivosti postaje prigoda i poticaj za upoznavanje kultura, za pokretanje dijaloga među raznim narodima u svrhu poboljšanja kvalitete života. Iseljena Hrvatska, čija se brojnost u 21. stoljeću procjenjuje na gotovo tri milijuna osoba, dijelila je sudbinu milijunskoga mnoštva u međunarodnim migracijskim valovima još od sredine prošlog tisućljeća. Danas se Hrvatska transformira, zahvaljujući stečenoj državnoj neovisnosti i izgradnji modernoga društva, iz tradicionalno emigrantske u imigracijsku zemlju.

Susreti i komunikacija bližnjih, zahvaljujući planetarnom razvitku informatičkih tehnologija, događaju se u virtualnom prostoru u realnome vremenu – pa danas priča o iseljeništvo i matičnoj domovini postaje još izazovnija i zahtjevnija. Uz to, rasprave o identitetu iseljenika u zemljama prijma danas su prisutnije nego ikad prije jer iseljenici, osim nekadašnje dominantne uloge na tržištu radne snage, dobivaju nove socijalno i kulturno integrirajuće uloge na svim razinama.

Uz obrazovne, kulturne i društvene aktivnosti podupiremo projekte iz svih područja ljudske djelatnosti – od gospodarstva do sporta – koji pridonose afirmaciji hrvatskoga imena u svijetu.

Hrvatska matica iseljenika posve je spremna, ovisno o zemlji i kulturno-političko-povijesnom okružju u kojima žive naši građani i potomci hrvatskih iseljenika, bez obzira na vrijeme odlaska – učinkovitije se uključiti u sve projekte razvitka kulturnog i etničkog identiteta među Hrvatima u inozemstvu.

Želimo bolje upoznati kulture drugih naroda u kojima živite i unatoč razlikama stvarati nove projekte koji će, vjerujem, oplemeniti obje partnerske strane s ciljem očuvanja jezične i kulturne raznolikosti – kako najbližega europskog okruženja tako i dalekih prekoceanskih zemalja.

Domovina ili svijet, svijet i domovina – vaš izbor, vaša osobna odluka i odluka vaših obitelji za nas je nova vrijednost!

Ravnatelj

Mijo Marić, prof.

UVOD

Hrvatska matica iseljenika (u daljnjem tekstu: Matica) je javna ustanova od posebnog državnog interesa. Djelatnost Matice je usmjerena pomaganju očuvanja i razvoja identiteta Hrvata izvan Republike Hrvatske s naglaskom na kulturni, a osobito jezični identitet. U tu svrhu, Matica organizira kulturne, znanstvene, sportske, nakladničke i općenito informativne aktivnosti namijenjene Hrvatima izvan Republike Hrvatske.

Matica, u različitim organizacijskim oblicima, postoji već od 1951. godine i od tada njeguje odnose s hrvatskim iseljenicima hrvatskim manjinskim zajednicama u europskim zemljama.

Hrvatsko iseljeničtvo i hrvatske manjinske zajednice kulturno su i tradicijski vrlo raznolike. Zbog toga je pristup organiziranju programa koji udovoljavaju njihovim potrebama izuzetno kompleksan. Hrvatska matica iseljenika surađuje i organizira programe namijenjene potomcima hrvatskih iseljenika koji su napuštali Hrvatsku još od osamdesetih godina 19. stoljeća naseljavajući prekoceanske zemlje, a isto tako surađuje i organizira programe i za najnovije iseljeničtvo. Stalne mijene u iseljeničkoj populaciji postavljaju uvijek nove izazove pred programe i rad Matice.

Posebnu kategoriju predstavljaju Hrvati u Bosni i Hercegovini, koji su konstitutivni narod, i s kojima Matica također surađuje i organizira zajedničke programe.

Protokom vremena, zadaci Matice, unatoč iskustvu, postaju sve kompleksniji i izazovniji.

S obzirom na to da je glavni cilj Matice pomoć hrvatskom iseljeničtvu, pripadnicima hrvatskih manjinskih zajednica i Hrvatima u Bosni i Hercegovini u očuvanju identiteta, najveća se pozornost posvećuje onim identitetskim odrednicama na koje se Hrvati izvan Republike Hrvatske mogu najlakše referirati, dakle koje ih čine razmjerno lako prepoznatljivima naspram ostalih skupina, a to su hrvatski jezik i tradicijska kultura. Svi Matičini programi, njezina cjelokupna djelatnost, u manjoj ili većoj mjeri, dodiruju ove relativno jasne identitetske odrednice. Matičine škole folklor, jezika i kulture, središnje su aktivnosti Matice i tako već desetljećima.

Izdavačka djelatnost drugo je važno obilježje djelovanja Matice. To se prvenstveno odnosi na Matičinu periodiku – mjesečnik „Matica“ i godišnjak „Hrvatski iseljenički zbornik“. Iako je bilo mnogo pokušaja pokretanja periodičkih publikacija namijenjenih iseljeničtvu i hrvatskim manjinama, svojom kvalitetom i trajanjem ova periodička izdanja nemaju do danas pravu konkurenciju.

Posljednjih tridesetak godina, Matica sve brže digitalizira svoju djelatnost i sadržaje. To se prvenstveno odnosi na Matičin portal matis.hr. Godinama je Matica prisutna i na digitalnim društvenim mrežama koje postaju jedna od okosnica Matičina djelovanja. Korištenje webinar, a video konferencija, koju je mnogim institucijama nametnuo krizni trenutak, Matici je prirodna etapa u razvoju njezinih digitalnih sadržaja.

Time se Matica pokazuje kao prilično stara, ali ipak inovativna ustanova spremna brzo odgovoriti izazovima trenutka, ali i srednjoročne budućnosti.

DJELOKRUG I ORGANIZACIJA

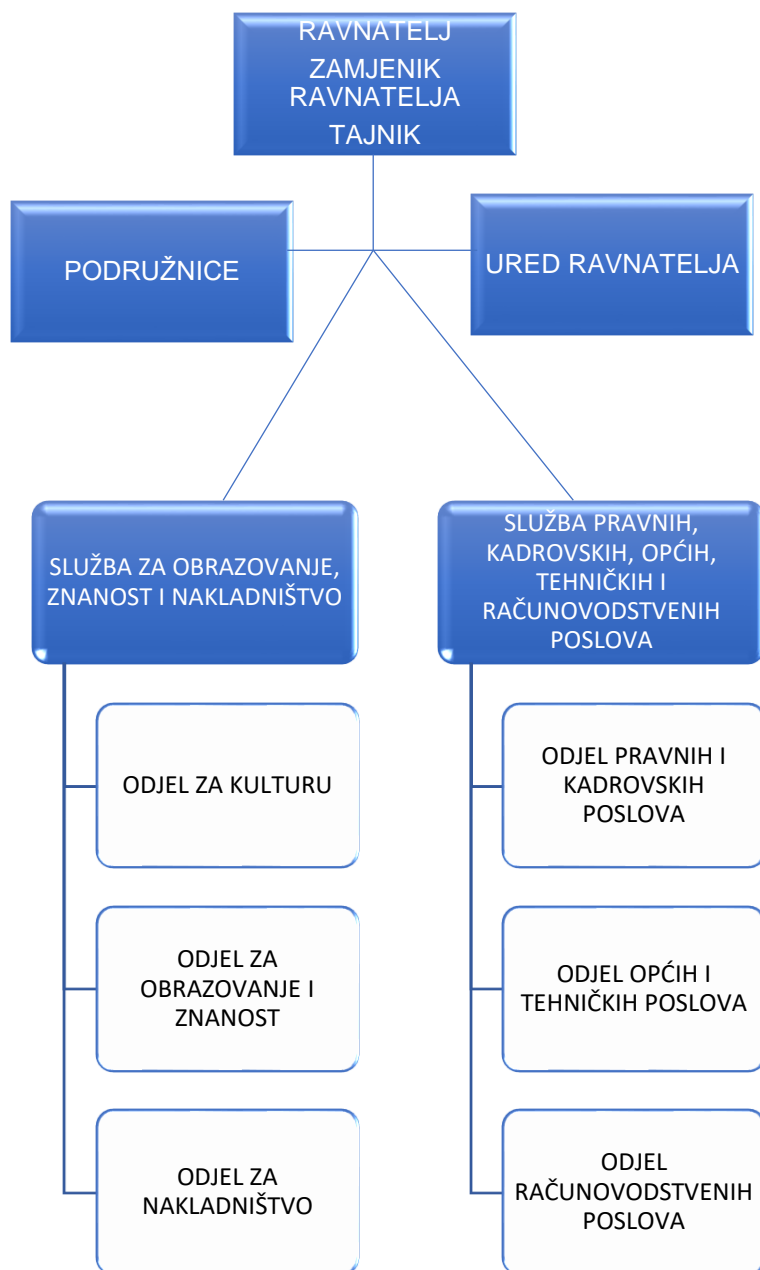
Hrvatska matica iseljenika djeluje preko svojeg središnjeg ureda u Zagrebu te područnim uredima u pet hrvatskih regionalnih središta – Puli, Rijeci, Splitu, Dubrovniku i Vukovaru.

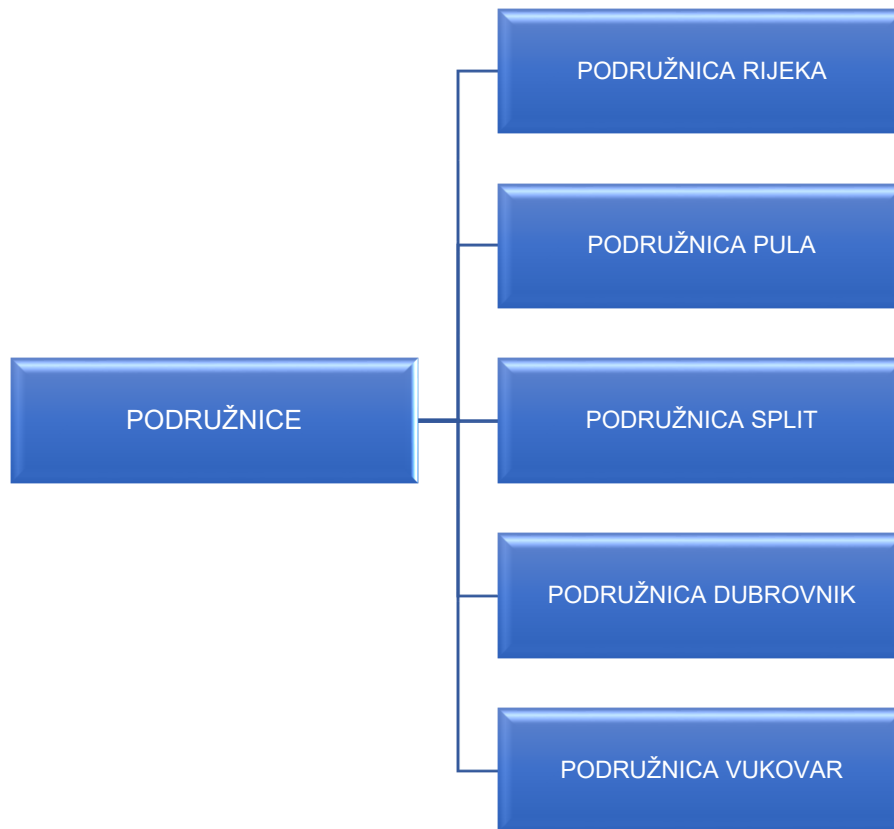
Maticom rukovodi Ravnatelj, a nadzor nad radom Matice vrši Upravno vijeće koji se sastoji od 5 članova (predsjednik i 4 člana) koje imenuje i razrješava Vlada Republike Hrvatske.

Unutarnjim ustrojstvom Matice osigurava se djelotvoran rad ustanove u cilju ostvarivanja djelatnosti, odnosno očuvanja i razvoja hrvatskog nacionalnog, jezičnog i kulturnog identiteta Hrvata izvan Republike Hrvatske. Poslovi su sistematizirani prema svojoj funkcionalnosti i istovrsnosti u:

- **Ured ravnatelja** obuhvaća poslove koordinacije i administrativne podrške ravnatelja, zamjenika ravnatelja i tajnika te poslove koordinacije medijskih nastupa Matice.
- **Služba za kulturu, obrazovanje, znanost i nakladništvo** obuhvaća sljedeće unutarnje ustrojstvene jedinice:
 - **Odjel za kulturu** obuhvaća poslove poticanja, očuvanja i razvitka kulturnog stvaralaštva i identiteta te suradnje s iseljenicima i njihovim potomcima diljem svijeta te hrvatskim manjinama u europskim državama u području kulture.
 - **Odjel za obrazovanje i znanost** priprema i provodi programe škola hrvatskog jezika, surađuje s odgovarajućim institucijama u zemlji i inozemstvu, izravno surađuje s institucijama u iseljeničkim sredinama i s pojedincima koji se bave područjem obrazovanja i znanosti te predlaže i provodi i druge odgovarajuće programe iz navedenog područja.
 - **Odjel za nakladništvo** obuhvaća poslove uređivanja časopisa „Matica“, „Hrvatskog iseljeničkog Zbornika“, web portala, drugih medija te ostalih publikacija iz programa rada Matice.
- **Služba pravnih, kadrovskih, općih, tehničkih i računovodstvenih poslova** obuhvaća sljedeće unutarnje ustrojstvene jedinice:
 - **Odjel pravnih i kadrovskih poslova** priprema prijedloge pravilnika i drugih općih akata, ugovora, odluka, rješenja i naloga, prati sudske, upravne i druge postupke u kojima sudjeluje Matica, predlaže i prati rad opunomoćenika – zastupnika Matice u navedenim postupcima.
 - **Odjel općih i tehničkih poslova** koordinira poslovima iz područja zaštite na radu, poslovima održavanja pokretne i nepokretne imovine, osiguranja imovine, službenika i namještenika te poslovima iz područja tehničke i sigurnosne ispravnosti imovine.
 - **Odjel računovodstvenih poslova** obuhvaća financijsko-računovodstvene te knjigovodstvene poslove.
- **Podružnice Hrvatske matice iseljenika** osnovane su odlukom Upravnog vijeća Matice i to u Puli, Rijeci, Splitu, Dubrovniku i Vukovaru radi neposrednijeg ostvarivanja ciljeva i zadaća Matice u pojedinim dijelovima Republike Hrvatske.

ORGANIZACIJSKA SHEMA

MISIJA

Hrvatska matica iseljenika djeluje od 1951. godine i najstarija je djelatna hrvatska institucija čiji je djelokrug vezan za održavanje veza s Hrvatima izvan Republike Hrvatske.

Misija Hrvatske matice iseljenika je djelovati na očuvanju i razvoju hrvatskog nacionalnog, jezičnog i kulturnog identiteta Hrvata izvan Republike Hrvatske te raditi na uspostavljanju, promicanju, održavanju i promicanju veza s Hrvatima izvan Republike Hrvatske.

U praksi, slijedom iskustava u proteklom razdoblju, a prateći promjene u zemlji, neposrednoj okolini i u svijetu, te prilagođujući svoje djelovanje procesima u iseljeničkim zajednicama, hrvatskim autohtonim manjinskim zajednicama u europskim zemljama te Hrvatima u Bosni i Hercegovini, Hrvatska matica iseljenika priređuje specifične kulturne, prosvjetne, sportske, nakladničke i informativne programe namijenjene svim Hrvatima izvan Republike Hrvatske. Hrvatska matica iseljenika se tako s jednakom pažnjom obraća svim hrvatskim zajednicama izvan domovine, neovisno o vremenu i razlozima iseljenja, socijalnim, kulturološkim ili drugim kriterijima. Hrvatska matica iseljenika Hrvate izvan Republike Hrvatske ne doživljava kao jedinstvenu skupinu s kojom bi se moglo komunicirati jednim načinom, nego je svjesna da se radi o mozaiku raznolikih zajednica koje žive u skladu s uvjetima svoje nove domovine, ali nastojeći sačuvati i dio svoga baštinjenog identiteta.